

Uchwała Nr XV /75 /2016

Rady Gminy Ojrzeń

z dnia 21 marca 2016 r.

w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Ojrzeń na lata 2016-2018

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U z 2015 r. poz. 1515), w związku z art.176 pkt.1 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r.poz.135 z późn. zm.) Rada Gminy w Ojrzeniu uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Ojrzeń na lata 2016-2018 , który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ojrzeń .

§3

Uchwała wchodzi w życie z dnia podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Grzegorz Lejman
Grzegorz Lejman

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE OJRZEŃ
NA LATA 2016 – 2018

Ojrzeń 2016

Spis treści

I. WSTĘP.....	2
II. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU.....	4
III. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNO – SPOŁECZNA GMINY OJRZEŃ.....	5
3.1 DEMOGRAFIA.....	5
3.2 POMOC SPOŁECZNA.....	8
3.3 ASYSTENT RODZINY ORAZ RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA...13	
3.4 PRZEMOC W RODZINIE.....	15
3.5 UZALEŻNIENIA.....	18
IV. OCENA UWARUNKOWAŃ EFEKTYWNEJ REALIZACJI PROGRAMU – ANALIZA SWOT.....	20
V. CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2016 – 2018.....	21
VI. ADRESACI PROGRAMU.....	23
VII. REALIZACJA PROGRAMU.....	23
VIII. ZASADY FINANSOWANIA.....	24
IX. MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROJEKTU.....	24
X. ANEKS.....	25

I. WSTĘP

Rodzina to najstarsza grupa społeczna, występująca na wszystkich etapach rozwoju społeczeństwa i we wszystkich jego formacjach. Jest ona naturalnym i niezastąpionym elementem struktury społecznej, nazywanej podstawową komórką społeczną. Początkuje ona wszelkie działania prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa.

Rodzina to pierwsza instytucja wychowawcza, która kształtuje osobowość dziecka, jego postawy, system wartości i aktywność. To właśnie w niej rodzi się kodeks postępowania, kształtuje się kręgosłup moralny dzieci i młodzieży. Dlatego nawet niewielkie zaburzenie, które występuje w rodzinie, może spowodować jej destabilizację. Destrukcyjne przerwanie łańcucha więzi opiekuńczo – rodzicielskich prowadzi do zakłócenia relacji międzyludzkich. Wobec powyższych stwierdzeń, gdy pojawiają się szeroko pojęte dysfunkcje lub innego rodzaju patologie czy też wykluczenia społeczne, instytucje i służby ustawowo zobligowane do wspierania rodziny, mają obowiązek niezwłocznego podjęcia określonych działań, które są uregulowane prawnie. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być spójne i zgodne z potrzebami osób. Rosnące zagrożenia wywierają jednak potrzebę tworzenia programu wspierania rodziny, która to stanowi „podstawowe środowisko życia i wychowania młodego pokolenia”.

Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizację pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa dokonuje podziału kompetencji, zadań i działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Realizacja obowiązku wspierania rodziny opiera się na zasadach pomocniczości we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi i leczniczymi, kościołami, itd.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie 3 – letnich programów wspierających rodziny. Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Ojrzeń na lata 2016 - 2018 stanowić ma kompleksowy system wspierania rodzin w Gminie Ojrzeń.

W myśl uchwały Rady Gminy, podmiotem realizującym zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na poziomie gminy Ojrzeń, jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu. Głównym jego zadaniem jest organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokojeniem potrzeb jednostek i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej, materialnej i społecznej poprzez rozpoznawanie tych potrzeb, a także bezpośrednio i pośrednio udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej oraz szeroko pojętego poradnictwa i pracy socjalnej. Owa pomoc skupia się głównie na wspomaganie osób i rodzin wymagających wsparcia w określeniu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Ideą w tworzeniu niniejszego programu jest przekonanie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka, roli, którą należy promować i wzmacniać, zwłaszcza wobec wyzwań współczesnego świata, a którą to rolę w sytuacji kryzysu w rodzinie należy ukierunkować na wspieranie rodziny dla przywrócenia jej prawidłowego funkcjonowania.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ojrzeń oparta jest na poniższych aktach prawnych:

1. Ustawa o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz. U. Z 2013r., poz. 135 z późn. zm.),
2. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 182 z późn. zm),
3. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
4. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (tekst jednolity Dz. U. 2012, poz.1356 z późn. zm.),
5. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (tekst jednolity Dz. U. z 2012r. poz. 124),
6. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003r. (Dz. U. z 2014 poz. 1118),
7. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ojrzeń na lata 2016 – 2020,
8. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ojrzeń na lata 2016-2019.

III. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNO – SPOŁECZNA GMINY OJRZEŃ

3.1 DEMOGRAFIA

Gmina Ojrzeń położona jest w południowej części powiatu ciechanowskiego, który usytuowany jest w północno - zachodniej części województwa mazowieckiego. Od północy sąsiaduje z gminą Ciechanów, od wschodu z gminą Sońsk, od zachodu z gminą Glinojęck - należącymi również do powiatu ciechanowskiego, od południa z gminami Nowe Miasto i Sochocin – obie te gminy wchodzi już w skład powiatu płońskiego. Gmina zajmuje powierzchnię 123 km². Przez tereny gminy przepływa rzeka Łydynia, wpadająca do rzeki Wkry w sąsiedniej gminie.

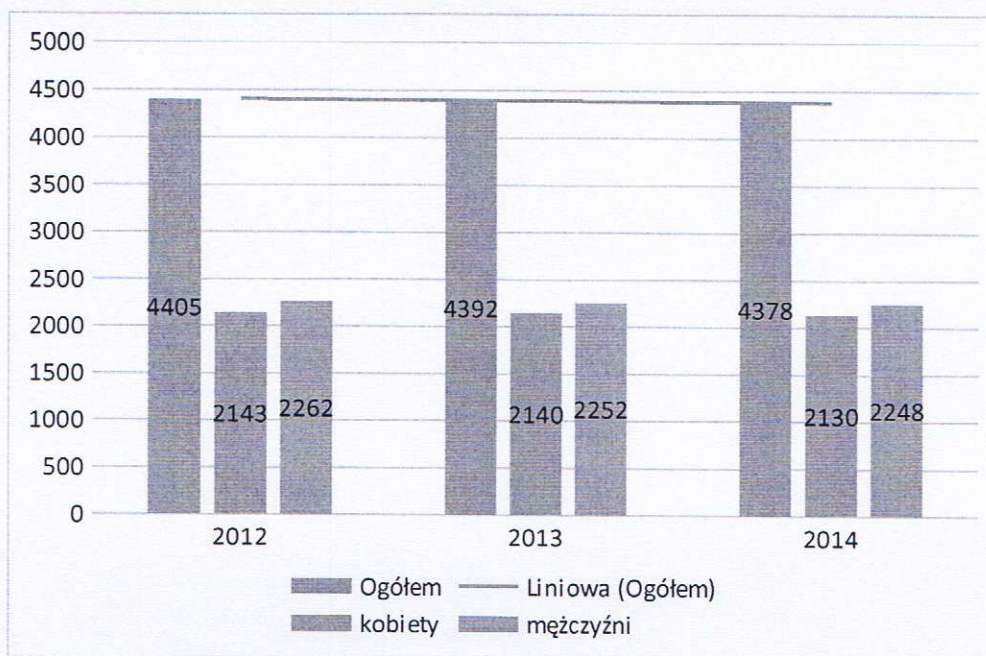
W granicach gminy znajduje się 30 miejscowości, podzielonych na 27 jednostek pomocniczych – sołectw. Największe miejscowości to: siedziba władz gminy Ojrzeń oraz Kraszewo i Młock.

Liczba ludności zamieszkująca teren gminy oscyluje na poziomie 4400 osób. W gminie Ojrzeń notuje się dosyć wysokie bezrobocie, które od wielu lat utrzymuje się na porównywalnym poziomie ok. 16 %.

Na terenie gminy Ojrzeń funkcjonuje jedna Gminna Biblioteka Publiczna oraz 3 szkoły podstawowe i 2 gimnazja, placówka Poczty Polskiej. W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej obsługę zapewniają mieszczące się w Ojrzeniu: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SANALEX”, gabinet stomatologiczny oraz apteka. W Ojrzeniu zlokalizowane są 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Ojrzeniu i Kraszewie, które wpisane są do Krajowego Systemu Ratownictwa Drogowego oraz w Młocku i Luberadzu.

Według danych Urzędu Statystycznego, na koniec 2014 r. gminę Ojrzeń zamieszkiwało 4378 osób. W ciągu ostatnich lat na terenie gminy notowany jest spadek liczby ludności. W 2014 r. gęstość zaludnienia na terenie gminy wyniosła 36 os/km².

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Ojrzeń z podziałem na płeć w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ojrzeń

Liczba ludności na terenie Gminy Ojrzeń ma tendencje malejącą, co wskazuje na wyludnianie się gminy. Spowodowane jest to małą liczbą urodzeń oraz powolnym procesem starzenia się mieszkańców gminy co prezentuje tabela poniżej. Niższy jest odsetek kobiet w stosunku do liczby mężczyzn – gmina ma 3 % przewagę mieszkańców płci męskiej.

Tabela 2. Struktura wieku mieszkańców w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba mieszkańców Gminy Ojrzeń	4405	4392	4378
Liczba osób w wieku do 19 lat	958	950	940
Liczba osób w wieku produkcyjnym	2779	2784	2760
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	668	658	678

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ojrzeniu

Jak łatwo można zauważyć największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, jest to około 63 % ogółu mieszkańców. Ponadto, na uwagę zasługuje fakt, że liczba osób w wieku do 19 roku życia stale maleje. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym

rośnie, co stanowi dowód na to, że społeczeństwo „starzeje się”.

Do głównych czynników kształtujących liczbę ludności należą przyrost naturalny i migracje. Dane te obrazują tabele nr 3, 4 i 5.

Tabela 3. Liczba urodzeń i zgonów w latach 2012-2014

Obszar	Urodzenia	Zgony	Saldo
2012	47	25	+ 22
2013	49	68	- 19
2014	54	60	- 6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ojrzeńiu

W roku 2014 stosunek urodzeń do zgonów jest ujemny i wynosi – 6. Oznacza to iż więcej osób zmarło niż było urodzeń. Jest to zjawisko negatywne, gdyż świadczy to o niskim przyroście naturalnym co powoduje że struktura społeczeństwa ma tendencję malejącą.

Tabela 4. Migracje wewnętrzne- napływ ludności na terenie Gminy Ojrzeń

Rok	2012		2013		2014	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Wieś	17	17	20	18	18	14
Ogółem	34		38		32	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Ojrzeńiu

Tabela 5. Migracje wewnętrzne- odpływ ludności na terenie Gminy Ojrzeń

Rok	2012		2013		2014	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Wieś	13	12	24	27	28	13
Ogółem	25		51		41	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Ojrzeń

Jak wynika z powyższych danych saldo migracji w 2014 roku w gminie Ojrzeń było ujemne, gdyż więcej osób odpływało z terenu gminy (41 osób) niż napływało (32). Jednocześnie daje się zauważyć, iż saldo migracji w gminie Ojrzeń ma tendencje wzrostu w kierunku ujemnym. Dla rozwoju gminy jest to zjawisko bardzo niekorzystne i niepokojące, ponieważ jak na razie nie udaje się powstrzymać procesu odpływu ludności z gminy Ojrzeń.

3.2 POMOC SPOŁECZNA

Zadaniami z zakresu pomocy społecznej oraz kreowaniem lokalnej polityki społecznej na terenie Gminy Ojrzeń koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on głównym inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym, a także integrującym różnorodne środowiska mające na celu wsparcie grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Na przestrzeni lat 2012 – 2014 zauważa się wyraźny wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym z pracy socjalnej. Dane przedstawione w tabeli poniżej, szczegółowo zobrazują powyższą tezę.

Tabela 6. Beneficjenci korzystający z pomocy społecznej w gminie Ojrzeń w latach 2012– 2014

Odbiorcy pomocy społecznej w poszczególnych latach	2012	2013	2014
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	170	193	243
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	658	701	791
% liczby osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do wszystkich mieszkańców	14,94%	15,96%	18,07%

Źródło: Urząd Gminy Ojrzeń.

Tabela 7. Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwzględnieniem liczby dzieci oraz rodzin niepełnych w 2014r.

Typy rodzin	Ilość
Rodziny z 1 dzieckiem	32
Rodziny z 2 dzieci	68
Rodziny z 3 dzieci	39
Rodziny z 4 dzieci	9
Rodziny z 5 dzieci	6
Rodziny z 6 dzieci	3
Rodziny z 7 dzieci i więcej	4
ŁĄCZNIE	161

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeńiu

Tabela 8. Liczba rodzin z dziećmi z uwzględnieniem rodzin niepełnych w 2014 roku

	Liczba rodzin
Rodziny z dziećmi	161
Rodziny niepełne	29

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeńcu.

Tabela 9. Liczba rodzin niepełnych z uwzględnieniem liczby osób w rodzinie w 2014 roku

Liczba rodzin niepełnych	Liczba dzieci w rodzinie
11	2
4	3
2	4 i więcej

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeńcu..

Na podstawie powyższych danych wynika, że w 2014 roku wśród rodzin niepełnych zdecydowanie dominowały rodziny z dwójką dzieci. Natomiast najmniej, bo dwie zanotowano rodziny z 4 i więcej dzieci.

Tabela 10. Liczba rodzin z uwzględnieniem rodzaju udzielonej pomocy w 2014 roku

Przyczyna udzielenia pomocy	Liczba rodzin, osób którym udzielono pomocy
bezrobocie	118 rodzin
potrzeba ochrony macierzyństwa	84 rodziny
długotrwała choroba	68 rodzin
wielodzietność	49 rodzin
alkoholizm	4 rodziny
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	69 rodzin

zdarzenia losowe	3 rodziny
bezdomność	5 osób
ubóstwo	46 rodzin
niepełnosprawność	48 rodzin

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu.

Zmienia się także odsetek osób w podziale związanym z powodem korzystania z pomocy społecznej. Wśród najczęściej wymienianych powodów wymieniana się bezrobocie oraz potrzebę ochrony macierzyństwa. Długotrwała choroba poszczególnych członków rodziny, to kolejna zmienna, która charakteryzuje się wysoką częstotliwością. Dynamikę na tym polu obrazuje powyższa tabela.

Tabela 11. Środki finansowe na pomoc społeczną w gminie Ojrzeń w latach 2012 – 2014

Rok	Środki finansowe na pomoc społeczną		
	Ogółem	Zadania wł.	Zadania zlec.
2012	2 143 606,87 zł	422 747,64 zł	1 720 859,23 zł
2013	2 216 622,45 zł	418 477,98 zł	1 798 144,47 zł
2014	2 341 179,42 zł	458 617,19 zł	1 882 562,23 zł

Źródło: Urząd Gminy Ojrzeń.

Z danych zawartych w powyższej tabeli, można zauważyć, że środki finansowe przeznaczane na pomoc społeczną w omawianych latach kształtują się na podobnym poziomie. Wydatki gminy na zadania własne utrzymały się również na dotychczasowym poziomie. Pomimo, iż oczekiwania mieszkańców gminy Ojrzeń związane z pomocą społeczną są dużo większe, to jednak wydatki na pomoc społeczną systematycznie maleją w przeliczeniu na jednego mieszkańca i trudno będzie zwiększyć je w najbliższych latach.

Niezwykle ważną rolę w zakresie pomocy społecznej, którą realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu odgrywa program „Pomoc Państwa w zakresie

dożywiania na lata 2014 – 2020”. Z tej formy pomocy w latach 2012 – 2014 skorzystało łącznie ponad 706 osób.

Łącznie do wszystkich typów szkół w 2014 roku uczęszczało 538 uczniów z tego 97 to dzieci w wieku przedszkolnym.

Liczbę uczniów w placówkach oświatowych na przestrzeni lat 2012 – 2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Liczba uczniów na przestrzeni lat 2012 – 2014

Rok szkolny			2011/2012	2012/2013	2013/2014
Szkoła Podstawowa	w		114	98	108
Ojrzeniu					
Zespół Szkół w Kraszewie			192	192	195
Zespół Szkół w Młocku			190	184	217
Razem			496	474	520

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Ojrzeniu

Powyższe dane przedstawiają systematyczny wzrost liczby uczniów jedynie w Zespole Szkół w Kraszewie. Pozostałe szkoły odnotowały spadek w roku szkolnym 2012/2013. Ogółem można przyjąć tendencję wzrostową w roku szkolnym 2013/2014 we wszystkich typach szkół. Natomiast w porównaniu z latami ubiegłymi ilość dzieci w szkołach maleje z uwagi na niski przyrost naturalny.

Środki finansowe oraz liczbę osób, które skorzystały z pomocy społecznej w formie posiłków w szkole przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Liczba osób oraz kwota przeznaczona na realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2012 – 2014

Rok	Kwota	Liczba osób
2012	81 310,00 zł	209
2013	128 583,00 zł	243
2014	79 974,00 zł	254

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych w porównaniu do 2012 roku liczba osób objętych programem w 2013 roku wzrosła o 16 %, natomiast w 2014 roku w stosunku do roku ubiegłego zwiększyła się o 4,5 %.

3.3 ASYSTENT RODZINY ORAZ RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Dla rodzin, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, udzielona jest pomoc w postaci wsparcia **asystenta rodziny**. Asystentura rodziny polega głównie na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu odpowiednich rozwiązań dotyczących trudnej sytuacji życiowej. Asystent przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, poprawne prowadzenie gospodarstwa domowego, radzenie sobie z sytuacjami dnia codziennego. Efektem tej pracy powinno być uzyskanie samodzielności, kontroli nad własnym życiem, która pozwala tak wypełniać rolę rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci.

Od czerwca 2013 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ojrzeńcu asystent rodziny objął pomocą 8 rodzin.

Tabela 14. Ilość rodzin objętych pracą asystenta rodziny na przełomie lat 2013 – 2014

	2013r.	2014r.
Ilość rodzin objętych pracą asystenta rodziny	3	8

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeńcu

Podjmując pracę z rodziną główny akcent został nałożony na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej.

Odnotowano takie problemy jak:

- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- nieumiejętność gospodarowania środkami finansowymi rodziny,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych względem dzieci,
- trudności w utrzymywaniu zasad higieny,
- bezrobocie i ubóstwo,
- alkoholizm jednego z rodziców.

W poszczególnych rodzinach objętych pracą asystenta rodziny, problemy z jakimi boryka się rodzina zagrożona, wielokrotnie się na siebie nakładają. W każdej z nich problemy występują na kilku płaszczyznach.

Tabela 15. Główne problemy społeczne w rodzinach współpracujących z asystentem rodziny

	bezrobocie	alkoholizm	przemoc	ubóstwo	niepełnosprawność
Liczba rodzin zagrożonych problemem	6	5	4	2	1

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeńcu

W skład rodzin, z którymi pracuje asystent rodziny wchodzi rodziny pełne i niepełne. 7 z nich to rodziny pełne, natomiast jedna jest rodziną niepełną, w której opiekę nad dziećmi sprawuje wyłącznie matka. Zdecydowana większość z tych rodzin jest rodziną wielodzietną, tylko dwie z nich nie spełnia tego kryterium. Wiek rodziców jest dosyć zróżnicowany, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 16. Wiek rodziców objętych pomocą asystenta rodziny

	18 – 30 lat	31 – 50 lat	Powyżej 50 r. ż.
Matka	-	7	1
Ojciec	-	4	3

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeńcu

Objęto wsparciem 32 dzieci w rodzinach korzystających ze wsparcia w postaci

asystenta rodziny. Poniższa tabela przedstawia ilość dzieci w poszczególnych przedziałach wiekowych.

Tabela 17. Ilość dzieci objętych pomocą asystenta rodziny w poszczególnych przedziałach wiekowych

0-3 lat pozostające w domu pod opieką	Powyżej 3 – 6 lat wiek przedszkolny	Powyżej 6-13 lat szkoła podstawowa	Powyżej 13 – 16 lat gimnazjum	Powyżej 16 – 18 lat dzieci realizujące obowiązek szkolny
1	3	12	7	9

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu

W dwóch rodzinach asystent zrealizował opracowany plan pomocy rodzinie pomagając rozwiązać trudności życiowe i zakończył swoje działania. Obecnie na terenie gminy Ojrzeń, asystent rodziny pracuje z 6 rodzinami, systematycznie rozwiązując ich życiowe problemy.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców naturalnych.

Organem zajmującym się koordynowaniem rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Gmina Ojrzeń podlega pod PCPR który swoją siedzibę ma na ul. 17 – stycznia 7 w Ciechanowie. Do zadań tej jednostki należy również powoływanie i rozwiązywanie rodzin zastępczych.

Aktualnie na terenie Gminy Ojrzeń funkcjonują cztery rodziny zastępcze.

3.4 PRZEMOC W RODZINIE

Na terenie Gminy Ojrzeń funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Działa on na mocy:

- ustawy z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy

w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 13 lipca 2010 r. z późn. zm.),

- Zarządzenia Wójta Gminy Ojrzeń z dnia 27 kwietnia 2011r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Ojrzeń.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowej.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Precyzyjne określenie rozmiarów przemocy w rodzinie jest niezwykle skomplikowane. Korzystając jednak z dostępnych źródeł informacji, takich jak: statystyki Policji czy też dane zbierane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu – organ udzielający pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, można starać się oszacować skalę tego zjawiska.

Tabela 18. Liczba realizowanych procedur „Niebieska Karta” przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie w latach 2012 – 2014r.

	2012r.	2013r.	2014r.
Teren gminy Ojrzeń	8	5	9

Źródło: opracowanie własne – dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu

Tabela 19. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu

	2012r.	2013r.	2014r.
Teren gminy Ojrzeń	4	3	2

Źródło: opracowanie własne – dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu

Powyższe zestawienie danych obrazuje znaczny wzrost odnotowanej przemocy domowej przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie. Zmalał jednak wskaźnik odnotowania przemocy w rodzinie przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu. Istotne znaczenie może mieć bezpośredni udział Policji w interwencjach domowych związanych z przemocą.

Na przełomie lat 2012 – 2014 Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołał 34 grupy robocze, w skład których wchodziłi zawsze przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i Policji. Często na spotkanie grupy roboczej pojawiali się członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W przypadkach powołania grupy roboczej do pracy z rodzinami, w których skład wchodziły dzieci w wieku szkolnym wśród członków grupy roboczej był przedstawiciel oświaty, w kilku przypadkach była także pielęgniarka środowiskowa.

Tabela 20. Zestawienie danych dotyczących procedury „Niebieska Karta” w okresie od 2012 roku do 2014 roku na terenie gminy Ojrzeń

	2012r.	2013r.	2014r.
Liczba powołanych grup roboczych	12	9	13
Liczba prowadzonych procedur „Niebieska Karta” roku poprzedniego	5	7	5
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Ojrzeń - ogółem	12	8	11
W tym wypełniony przez przedstawiciela:			
• Jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	4	3	2
• policji	8	5	9
• Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	0	0	0
• oświaty	0	0	0
• Ochrony zdrowia	0	0	0
Liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta”	3	3	13

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ojrzeniu

Najczęstszym powodem zakończenia procedury „Niebieska Karta” było ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego jej stosowania. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu systematycznie monitorują sytuację rodzin, w których zakończono procedurę „Niebieska

Karta”, jak również tych, w których procedura ta jest ciągle aktywna.

3.5 UZALEŻNIENIA

Oszacowanie skali problemu uzależnienia jest trudne z uwagi na znaczny odsetek osób dotkniętych problemem, które jednak nie szukają wsparcia u profesjonalistów i w instytucjach pomocowych. Skalę tego problemu na terenie gminy Ojrzeń przedstawimy na podstawie danych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ojrzeniu.

W pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ojrzeniu uczestniczy 7 członków.

Tabela 21. Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ojrzeniu

Działania	2012	2013	2014
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	23	17	22
Liczba wysłanych zaproszeń na Komisję	23	17	22
Liczba osób skierowanych na rozmowę z terapeutą	5	5	11
Liczba osób przekazanych do Sądu Rejonowego w Ciechanowie	6	7	9

Źródło: Dane Gminnej komisji Rozwiązywania Problemów Społecznych w Ojrzeniu

Jak widać w powyższej tabeli na terenie Gminy Ojrzeń problem alkoholizmu występuje na przestrzeni ostatnich trzech lat na podobnym poziomie. Jednak coraz częściej podejmowane są decyzje o przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego w Ciechanowie. Celem wydania opinii psychiatryczno-psychologicznej na temat stopnia uzależnienia oraz podjęcia decyzji o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W latach 2012-2014 przeprowadzono w punktach sprzedaży napojów alkoholowych 74 kontrole, wszystkie zgodne z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

GKRPA w ramach akcji profilaktyczno - edukacyjnych zakupiła i rozpowszechniła materiały edukacyjne (notatki, broszury, plakaty). Zakupione materiały, ulotki, broszury i plakaty zostały rozdysponowane w szkołach, bibliotece, GOPS, na terenie gminy oraz urzędzie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obok opiniowania i inicjowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych posiada kompetencje do podejmowania czynności zmierzających do kierowania osób uzależnionych na leczenie pod nadzorem Sądu i badania w przedmiocie uzależnienia. Dla potrzeb Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pracownicy socjalni GOPS w Ojrzeniu przeprowadzają wywiady środowiskowe u osób nadużywających alkoholu i substancji psychoaktywnych.

W roku 2014 kontynuowana była działalność Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla osób uzależnionych i członków ich rodzin. Dyżury pełnione były w ostatni piątek miesiąca w godzinach od 8 do 13 przez certyfikowanego specjalistę psychoterapii uzależnień. Podczas dyżurów udzielano porad osobom zgłaszającym się z własnej inicjatywy oraz osób kierowanych przez GKRPA. Przy współudziale psychoterapeuty od uzależnień kontynuowano spotkania grupy wsparcia AA, na którą uczęszczało średnio 7 osób (raz w miesiącu).

IV. OCENA UWARUNKOWAŃ EFEKTYWNEJ REALIZACJI PROGRAMU – ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Doświadczona kadra pomocy społecznej, 2. Pozytywny stosunek samorządu do spraw społecznych, 3. Sprawnie funkcjonujący Punkt Konsultacyjno – Informacyjny, 4. Aktywnie działający Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, 5. Szeroki wachlarz działań o charakterze sportowym przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, 6. Aktywna działalność GKRPA, 7. Wsparcie asystenta rodziny, 8. Dobrze diagnozowane problemy społeczności lokalnej, 9. Działalność instytucji pracujących na rzecz osób potrzebujących (kpp, pcpr, ppp, sąd, kuratorzy), 10. Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe, 11. Otwartość ośrodka pomocy społecznej i samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczna wiedza mieszkańców dot. funkcjonowania punktów specjalistycznych, 2. Wzrastająca liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, 3. Wysoka stopa bezrobocia, 4. Brak aktywności klientów pomocy społecznej do tworzenia grup samopomocowych, 5. Niewystarczająca oferta socjalna dla rodzin, brak mieszkań chronionych i niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych 6. Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, 7. Istnienie szarej sfery zatrudnienia, 8. Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, 9. Brak żłobka na terenie gminy, 10. Brak poradni rodzinnych (najbliższa znajdująca się w Ciechanowie), 11. Brak klubu integracji społecznej, 12. Niski poziom zainteresowania działalnością społeczną.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskiwanie środków zewnętrznych, 2. Wzmacnianie zaangażowania i aktywności społeczności lokalnej, 3. Rozwój współpracy różnych instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny, 4. Stworzenie sprawnego systemu koordynacji działań i współpracy instytucji działających na rzecz rodziny, 5. Wzrost jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej, 6. Regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoki poziom bezrobocia, 2. środki finansowe nieproporcjonalne do ilości zleczanych zadań, 3. Uzależnienie rodziny od pomocy społecznej, 4. Przemiany współczesnej rodziny – rozluźnienie więzi emocjonalnych, degradacja wartości i funkcji rodziny, 5. Wzrost biurokracji i niestabilność prawa, 6. Pokoleniowe powielanie błędów wychowawczych, 7. Cywilizacyjne problemy dotyczące rodziny: obniżenie wieku inicjacji seksualnej, alkoholowej, narkotykowej wśród młodzieży, błędy żywieniowe, 8. Zagrożenia płynące z Internetu, 9. Starzejące się społeczeństwo, 10. Eurosieroctwo.

V. CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2016 – 2018

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodzin w Gminie Ojrzeń jest **wszechstronne wspieranie rodziny w pełnieniu jej funkcji.**

Cele szczegółowe programu, które wywodzą się z szeroko rozumianego celu głównego, to przede wszystkim:

- szczegółowa diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin,
- zabezpieczenie potrzeb socjalno – bytowych dziecka w rodzinie,
- zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- rozwijanie potencjału dzieci i młodzieży oraz wzbogacenie oferty w zakresie organizacji czasu wolnego,
- uwrażliwienie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych,
- zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta rodziny,
- umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych,
- szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.

Każdy cel, który Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu zakłada do osiągnięcia naznaczony jest określonymi zadaniami, jakie będą realizowane przez kadre pracowników socjalnych we współpracy ze środowiskiem lokalnym i instytucjami pomocniczymi.

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018, to:

1. Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną i jego realizacja,
2. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin z różnymi problemami,
3. Zagwarantowanie rodzinom biologicznym możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, radca prawny, logopeda itp.),
4. Współpraca ze specjalistami w zakresie poradnictwa specjalistycznego,
5. Współpraca z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie,
6. Kontrola sprzedaży alkoholu i papierosów dzieci i młodzieży do lat 18.,
7. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie i podejmowanie interwencji w środowiskach, w których ten problem występuje,
8. Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym – współpracą między innymi z Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
9. Zapobieganie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej,
10. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży,
11. Współpraca z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie w zakresie ustalenia działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej,
12. Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej.
13. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny,
14. Wsparcie dla rodzin mających trudną sytuację finansową – z systemu zabezpieczenia socjalnego,
15. Organizowanie i dofinansowanie wycieczki letniej dla dzieci, np. kolonie, półkolonie,

16. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodzin będą rodziny zamieszkałe na terenie gminy Ojrzeń, które doświadczają problemów opiekuńczo – wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Adresatami będą również rodziny, które są dotknięte przemocą, problemem uzależnień, a także zagrożone ubóstwem.

VII. REALIZACJA PROGRAMU

Realizację Gminnego Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Ojrzeń na lata 2016 – 2018 powierza się Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Ojrzeniu, przy współudziale:

- Placówek Oświatowych,
- Komendy Powiatowej Policji,
- Sądu Rejonowego w Ciechanowie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ojrzeniu,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie,
- Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „SANALEX”,
- Sołectw,
- Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Parafii.

VIII. ZASADY FINANSOWANIA

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Gminy Ojrzeń,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

IX. MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROJEKTU

Monitoring programu prowadzony będzie corocznie poprzez gromadzenie danych w zakresie wszelkich działań opisanych w niniejszym Programie.

W terminie do 31 marca każdego roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu zobowiązany jest do przekazywania Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Grzegorz Lejman

X. ANEKS

<u>Wykres 1.</u> Liczba mieszkańców Gminy Ojrzeń z podziałem na płeć w latach 2012-2014...	s.7
<u>Tabela 2.</u> Struktura wieku mieszkańców w latach 2012-2014.....	s.7
<u>Tabela 3.</u> Liczba urodzeń i zgonów w latach 2012-2014.....	s.8
<u>Tabela 4.</u> Migracje wewnętrzne- napływ ludności na terenie Gminy Ojrzeń.....	s.8
<u>Tabela 5.</u> Migracje wewnętrzne- odpływ ludności na terenie Gminy Ojrzeń.....	s.8
<u>Tabela 6.</u> Beneficjenci korzystający z pomocy społecznej w gminie Ojrzeń w latach 2012–2014.....	s.9
<u>Tabela 7.</u> Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwzględnieniem liczby dzieci oraz rodzin niepełnych w 2014r.....	s.10
<u>Tabela 8.</u> Liczba rodzin z dziećmi z uwzględnieniem rodzin niepełnych w 2014 roku.....	s.10
<u>Tabela 9.</u> Liczba rodzin niepełnych z uwzględnieniem liczby osób w rodzinie w 2014 roku.....	s.11
<u>Tabela 10.</u> Liczba rodzin z uwzględnieniem rodzaju udzielonej pomocy w 2014 roku....	s.11
<u>Tabela 11.</u> Środki finansowe na pomoc społeczną w gminie Ojrzeń w latach 2012 – 2014.....	s.12
<u>Tabela 12.</u> Liczba uczniów na przestrzeni lat 2012 – 2014.....	s.13
<u>Tabela 13.</u> Liczba osób oraz kwota przeznaczona na realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2012 – 2014.....	s.13
<u>Tabela 14.</u> Ilość rodzin objętych pracą asystenta rodziny na przełomie lat 2013 – 2014....	s.14
<u>Tabela 15.</u> Główne problemy społeczne w rodzinach współpracujących z asystentem rodziny.....	s.15
<u>Tabela 16.</u> Wiek rodziców objętych pomocą asystenta rodziny.....	s.15
<u>Tabela 17.</u> Ilość dzieci objętych pomocą asystenta rodziny w poszczególnych przedziałach wiekowych.....	s.16
<u>Tabela 18.</u> Liczba realizowanych procedur „Niebieska Karta” przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie w latach 2012 – 2014.....	s.17
<u>Tabela 19.</u> Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu.....	s.17

Tabela 20. Zestawienie danych dotyczących procedury „Niebieska Karta” w okresie od 2012 roku do 2014 roku na terenie gminy Ojrzeń.....s.18

Tabela 21. Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ojrzeniu.....s.19

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Grzegorz Lejman